

402

-4 JULI 1980 → Andrupam.

"Londonas brīdē"

1734. nr.

ZIŅAS NO LATVIJAS. (1980.g. 25. VII)

"Skatīšanās zobos."

Agrāk mēdza par kādu pazoboties, ka viņš otram skatoties zobos kā čigāns zirgam Kārdabas tirgū, bet mūsu dienās to dara nopietni pētnieki. Zinātniski noskaidrots, ka zobu veids, it īpaši ~~mmmmmm~~ dzerokļu virsmas noveidojums, dažādu rašu piederīgiem nav vienāds; tas atļauj diezgan drošus spriedumu par kāda cilvēka vai pat veselas ļaužu grupas senčiem. Latvijas senkapos apglabātās personas daudz gadījumos nav nodzīvojušas ilgāk par kādiem 40 - 50 gadiem, tādēļ daudziem galvas kausiem zobi diezgan labi saglabājušies un atļauj spriest par šo personu izcelsmi.

Plaša bērnu zobu pētīšana pagājušā vasarā notikusi Latgalē - Balvu, Rēzeknes, Ludzas, Preiļu, Daugavpils un Krāslavas apvidū, bez tam arī Madonas un Gulbenes ^{novadu} austrumu daļā. Tur zobi aplūkoti kādiem 1200 turienes iedzīvotāju bērniem (10 - 17 gadu vecumā). Agrākos pētījumos Kurzemē konstatēti divi eiropēdie tipi; Latgales pētījumi spiež domāt, ka tur latviešu senči veidojuši tikai vienu pašu eiropēdu (t.i., baltu) grupu.

Cita cilvēku rases tipa iezīmes minētajos Latgales rajonos, pēc zobiem spriežot, var gan konstatēt, bet nelielos apmēros. Latgales latviešiem līdzīgi zobu tipi konstatēti Kurzemes dienviddaļas latviešiem un Ziemeļlietuvas iedzīvotājiem. Šo paveidu speciālisti dēvē par Viduseiropas tipu, kas tāpat plaši izplatīts arī baltu apdzīvotās zemēs. Kādai nelielai Latgales iedzīvotāju daļai zobu uzbūve citāda un līdzinās somu, lapu (resp. sāmu) un Ziemeļkrievijas komiešu tipam, kas liecina ka latviešiem kaut kad sen piejaukušies arī somugri. To pašu spriest atļauj dažu Latgales senkapos uzietu galvas kausu forma.

K. Dr.